

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: Vuoden 2025 TAE (HE 109/2024 vp)

Talousarvioesitys vuodelle 2025

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan (pääluokka 31) määrärahat vuoden 2025 talousarvioesityksessä ovat 3,598 miljardia euroa, mikä on 19 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2024 varsinaisessa talousarviossa.

Vuoden 2025 talousarvioesitys noudattaa hallitusohjelman linjauksia. Merkittävä osa hallinnonalan määrärahoista osoitetaan väyläverkon kehittämiseen ja korjausvelan kasvun torjumiseen. Investoinnit kohdistetaan väylähankkeisiin, joilla hallitus pyrkii vahvistamaan talouden kilpailukykyä ja ihmisten sujuvaa liikkumista.

Liikenne- ja viestintäverkoille ehdotetaan 2,03 miljardin euron määrärahaa. Väylänpidossa huolehditaan ensisijaisesti verkosta, jonka liikennöitävyys on tärkeää elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle laajemmin. Samoin korostuvat liikenneturvallisuus ja digitalisaation mahdollisuudet.

Perusväylänpidon määräraha on 1,496 miljardia euroa ja on siten linjassa valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelman (ns. Liikenne 12) rahoitusohjelmaan nähden. Väylävirasto on arvioinut, että viimeisten vuosien aikana tapahtuneesta kustannustason voimakkaasta noususta johtuen väyläverkon korjausvelka kuitenkin kasvaa edelleen. Hallitusohjelmaan sisältyvästä pääosin omaisuuden myynneillä rahoitettavasta investointiohjelmasta on varattu 520 miljoonaa euroa perusväylänpitoon hillitsemään korjausvelan kasvua. Tästä 200 miljoonaa ehdotetaan kohdistettavaksi vuodelle 2025. Lisärahoitus kohdennetaan tieverkolle siten, että toimenpiteiden avulla saadaan mahdollisimman paljon hyötyä tienkäyttäjille ja elinkeinoelämälle.

Vuonna 2025 ehdotetaan aloitettavaksi seitsemän uutta tiehanketta, joiden valtuudet ovat yhteensä 317 miljoonaa euroa:

- mt 642 Äänekosken silta, valtuus 15 miljoonaa euroa
- vt 15 Rantahaka (Kotka)-Kouvola, valtuus 122 miljoonaa euroa
- vt 21 Palojoensuu-Maunu, valtuus 30 miljoonaa euroa
- vt 23 Karvion kohta, valtuus 14 miljoonaa euroa
- vt 12 Mankala-Tillola, valtuus 92 miljoonaa euroa
- vt 8 parantaminen Kokkolan kohdalla, Kokkolan keskusta 1. vaihe, valtuus 13 miljoonaa euroa
- vt 8 ja st 724 Vaasan yhdystien 1. vaihe, valtuus 31 miljoonaa euroa

Hankkeen vt 12 Mankala-Tillola valtuuden ja määrärahan käytön edellytyksenä on Lahden seudun MAL-sopimuksen allekirjoittaminen.

Uusia ratahankkeita on kaksi, joiden valtuudet ovat yhteensä 105 miljoonaa euroa:

- Karjalan radan kehittäminen, valtuus 90 miljoonaa euroa
- Suupohjan rata, valtuus 15 miljoonaa euroa

Lisäksi hankkeelle Rantaradan kehittäminen Karjaa-Kauklahti välillä esitetään 50 miljoonan euron valtuuden korotusta 80 miljoonaan euroon.

Vuonna 2025 avustettavina kaupunkien joukkoliikennehankkeina jatkuvat aiemmin myönnettyjen valtuuksien mukaisesti Viikki-Malmi pikaraitiotien suunnittelu sekä Länsi-Helsingin pikaraitioteiden suunnittelu ja rakentaminen. Edellä mainittujen joukkoliikenne-hankkeiden valtionavustuksiin vuonna 2025 tarvittava määräraha on yhteensä 11,25 miljoonaa euroa.

Liikenteen ja viestinnän palveluilla turvataan liikennejärjestelmän toimivuutta ja turvallisuutta sekä luodaan edellytyksiä liikennejärjestelmän ja siihen liittyvien palvelujen kehittämiseksi. Viestintäpalveluja ja viestintäverkkoja hyödynnetään merkittävässä osassa yhteiskunnan palveluiden tuottamisessa ja kulutuksessa. Liikenteen ja viestinnän palveluiden määrärahataso on vuonna 2025 noin 858 miljoonaa euroa, mikä on noin 23 miljoonaan euroa enemmän kuin vuonna 2024. Muutos vuoteen 2024 verrattuna aiheutuu pääosin Televisio- ja radiorahaston määrärahaan tehtävästä noin 16 miljoonan euron indeksi-tarkistuksesta sekä 5 miljoonan euron lisäyksestä lentoliikennepalvelujen ostoihin. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta siirretään liikenne- ja viestintäministeriön pääluokkaan momentti ja sille osoitettava noin 3,8 miljoonan euron määräraha liittyen yöjunakaluston hankintaan. Hankinnalle on jo aiemmin myönnetty valtuus työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta.

Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostoihin ja kehittämiseen ehdotetaan noin 107 miljoonan euron määrärahaa, joka on 5 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2024 talousarviossa. Lisäys osoitetaan lentoliikennepalvelujen ostoihin.

Hallinnonalan virastojen yhteenlasketut toimintamenoa määrärahat pienenevät runsaasta 231 miljoonasta eurosta noin 215 miljoonaan euroon pääosin hallitusohjelman sisältämien tuottavuutta parantavien toimenpiteiden seurauksena.

Liikenneverkon korjausvelka

Korjausvelka tarkoittaa sitä yhteenlaskettua summaa, joka vaadittaisiin huonokuntoisten väylien korjaamisesta hyvään kuntoon. Väyläomaisuuden korjausvelan määrä oli vuoden 2024 alussa noin 4,17 miljardia euroa.

Sekä maanteilla että radoilla korjausvelka koostuu pääosin linjaosuuksien kuntopuutteiden korjaustarpeesta. Muita suurimpia eriä ovat maantiesillat ja rautateiden turvalaitteet. Vuoden 2024 alussa väyläomaisuuden korjausvelasta tieverkolle kohdistuu 2 539 miljoonaa (61 %), rataverkolle 1 599 miljoonaa (38 %) ja vesiväylille 29 miljoonaa euroa (1 %).

Hallitusohjelman investointiohjelman lisärahoituksella korjausvelan kasvua saadaan hillittyä. Ennusteen mukaan korjausvelka on vuoden 2025 lopussa n. 4,3 miljardia euroa. Huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrän kasvu on tehtyjen toimenpiteiden avulla pysähtynyt.

Kyberturvallisuus

Kyberturvallisuuden osalta Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenoihin esitetään 2 miljoonan lisäystä hyökkäyspinnan kartoituspalvelun (HYÖKY) ja vakavien tietoturvaloukkausten havainnointi- ja varoitusjärjestelmä HAVARO-palvelun kevennettyyn tuottamiseen. Lisäksi EU:n kyberturvallisuusdirektiivin (NIS2) kansalliseen toimeenpanoon ja tietojärjestelmäkehitykseen esitetään yhteensä 1,06 miljoonaa euroa.

Hyökkäyspinnan kartoituspalvelu (HYÖKY) mahdollista yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten toimijoiden julkiseen internetiin näkyvien tietojärjestelmien, sähköisten palveluiden ja tietoliikenneporttien kartoittamisen ja havaitsemisen. Kartoittamisella voidaan tunnistaa ne palvelut, jotka ovat alttiita kyberhyökkäyksille ja häiriöille ja ennaltaehkäistä poikkeamia sekä kyberhyökkäyksistä aiheutuvia merkittäviä kustannuksia. Kevennetty vakavien tietoturvaloukkausten havainnointi- ja varoitusjärjestelmä (HAVARO) on erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille kohdennettu palvelu, joka havainnoi ja varoittaa haitallisesta liikenteestä organisaation tietoliikenteessä. Budjettirahoituksen lisäksi palvelua käyttäviltä organisaatioilta peritään palvelusta käyttömaksuja.

Suomen kyberturvallisuusstrategia ja sen toimeenpanosuunnitelma julkaistaan loppuvuoden 2024 aikana. Kyberturvallisuusstrategia asettaa vuoteen 2035 asti ulottuvan kansallisen tavoitetilän kyberturvallisuuden kehittämiseksi ja vahvistamiseksi koko yhteiskunnassa.

Kyberturvallisuuden uhkataso pysyy kohonneena. EU:n kyberturvallisuusvirasto ENISA:n uhkamaisemaraportin mukaan erityisesti haittaohjelmat ja kiristyshaittaohjelmat sekä palveluiden käyttäjien heikkouksia hyödyntävät hyökkäykset muodostavat merkittävimmän kyberuhkan tällä hetkellä.